Slotverklaring Conferentie Voedseleducatie als Kinderrecht

Oproep tot opname voedseleducatie in curriculum PO, VO en (V)SO

Met dit Convenant roepen wij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) op om voedseleducatie te verankeren als wettelijk onderdeel van primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs, zodat ieder kind de kans krijgt op een gezonde toekomst.

De overheid is hoeder van de volksgezondheid. Artikel 22 van de Grondwet stelt: 'De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid'. Dit impliceert dat de overheid zorgdraagt voor de omstandigheden die de gezondheid van burgers bevorderen. In 1995 ratificeerde Nederland het juridisch bindende VN-Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Artikel 24 lid 2 onderstreept het kinderrecht op gezondheid, waaronder gezonde voeding en voorlichting daarover.

Met de gezondheid van de Nederlandse kinderen is het niet goed gesteld:

- Ongeveer 14% van de kinderen tussen de 4 en 17 jaar heeft overgewicht en 3,6% obesitas. In de periode tussen 1990 en 2024 is het percentage kinderen en jongeren met overgewicht tussen de 4 en 17 jaar significant gestegen.[1]
- Onderzoek door de Vrije Universiteit Amsterdam laat een zorgwekkende trend zien waarbij kinderobesitas ernstiger wordt.[2] Kinderen zijn al op jongere leeftijd zwaarder en zijn dusdanig ziek dat ze de fysieke gevolgen ervan al ondervinden, zoals een vervette lever, suikerziekte of hoge bloeddruk
- Onderzoek toont aan dat een hoog BMI in de kindertijd een sterke indicator is voor overgewicht op latere leeftijd.[3]

Nu al heeft meer dan de helft van de volwassenen overgewicht met bijbehorende (grotere kans op) chronische aandoeningen diabetes type 2, hart- en vaatziekten, hoge bloeddruk en bepaalde vormen van kanker. Behandeling van deze chronische ziekten als gevolg van overgewicht dragen voor een steeds groter aandeel bij aan het Nederlandse zorginfarct en veroorzaken torenhoge kosten.

Willen we deze trend keren en het kinderrecht correct uitvoeren, dan is actie vereist. Te veel ultra bewerkt voedsel, een ongezonde omgeving en te weinig beweging zijn belangrijke oorzaken van overgewicht. Bewegingsonderwijs is een standaard en is wettelijk sterk verankerd, voedseleducatie niet. Er is geen landelijke regelgeving voor het aantal uren voedseleducatie op scholen. Hoewel er veel goede initiatieven zijn en er belangrijke stappen worden gezet, zijn deze nog lang niet voldoende, zoals de cijfers ons laten zien. De vrijwillige en tijdelijke basis maakt dat een aanzienlijke groep kinderen en hun ouders niet wordt bereikt.

Wij doen hierbij een krachtige oproep aan de overheid om, in lijn met de preventiestrategie 'De gezonde keuze moet de makkelijke keuze worden', verantwoordelijkheid te nemen voor de gezondheid van onze jeugd.

---

1 https://www.vzinfo.nl/overgewicht/jongeren

2 https://vu.nl/nl/nieuws/2025/n-kinderobesitas-wordt-ernstiger

3 De Groot J. Childhood Body Mass Index Trajectories and Risk of Overweight and Obesity in Young Adulthood.
European Congress on Obesity (ECO). Abstract 1189. www.pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28070760

Onze gezamenlijke inzet richt zich op:

1. Opname van wettelijk verplichte voedseleducatie in het curriculum van het primair, voortgezet en (voortgezet) speciaal onderwijs van groep 1 tot de laatste klas van de middelbare school en MBO-scholen
2. Verplicht voedselbeleid op alle scholen
3. Duurzame ondersteuning en structurele overheidsfinanciering voor scholen, ten gunste van brede invoering, implementatie en borging van voedseleducatie, waarbij voldoende en geoormerkte middelen worden vrijgemaakt om scholen, lerarenopleidingen en ondersteunende organisaties langdurig te faciliteren.
4. Uitbreiding van praktijkgerichte activiteiten, zoals schoolmoestuinen, voedselexcursies en kooklessen als onderdeel van voedseleducatie
5. Actieve betrokkenheid van kinderen en jongeren bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid en voedseleducatieprogramma's
6. Bijbehorend verbod op ultra-bewerkt voedsel op scholen, in kantines en automaten
7. Jaarlijkse monitoring en transparante rapportage over de voortgang en effectiviteit van voedseleducatie.

Hierbij passend is wetgeving ter beperking van marketing voor ongezonde voedingsmiddelen aan kinderen tot 18 jaar, conform het WHO Nutrient Profile Model. De regelgeving moet alle relevante media en settings omvatten, inclusief digitale media en plaatsen waar kinderen samenkomen, zoals op scholen, sportclubs en evenementen.

Een structureel beleid vraagt om structurele middelen. Wij doen daarom een dringend beroep op de ministers van OCW en VWS om de wettelijke verankering van voedseleducatie te ondersteunen met voldoende financiële middelen. Dit voorkomt dat scholen dit uit bestaande budgetten moeten bekostigen en maakt het mogelijk echt te investeren in deskundigheid, leermiddelen, samenwerkingen en duurzaam beleid.
Alle kinderen in Nederland hebben recht op een gezonde toekomst. Door voedseleducatie wettelijk, inhoudelijk én financieel te verankeren, leggen we samen het fundament voor een voedselvaardige generatie. Een gezonde toekomst begint bij de jeugd, zowel thuis als op school.